UNIVERSITETET I BERGEN

Det juridiske fakultet

Til Studieutvalget
Fra Studieseksjonen
(niøs)

PROGRAMEVALUERING 2011/2012 – MASTERSTUDIET I RETTSVITENSKAP

I. Bakgrunn
Det er i stadig større grad pålegg utenfra om rapportering og evaluering i utdanningssektoren – en aktivitet som er svært ressurskrevende for den enkelte enhet. Det er derfor særlig viktig å ha et kritisk blikk på de evalueringene som foretas. I årsplanen for 2011 står det at:

> *"Fakultetet vil starte evaluering av studieprogrammet i løpet av studieåret 2011/2012. Våren 2011 skal studieseksjonen og faglig ledelse i samarbeid med studenter se på mulige evalueringsmetoder og hva som konkret skal evalueres. Det er viktig at en programevaluering er relevant, kan følges opp og bidrar til å øke kvaliteten på utdanningen."*[1]

I det følgende vil vi forsøke å redegjøre for hva vi allerede har evaluert, hva vi ev. ikke har evaluert – hva vi bør evaluere – hvorfor, og i noen grad hvordan.
Juridisk studentutvalg har også blitt bedt om å gå gjennom tidligere evalueringer og komme med forslag på hva studentene mener bør evalueres i denne sammenheng – og hvorfor.
Slik vil fakultetet forsøke å sikre en hensiktsmessig evaluering av studieprogrammet. Vi minner om at en evaluering uansett ikke kan gjøres mer omfattende enn det fakultetet kan følge opp og faktisk har ressurser til.

II. UiBs krav til evaluering
Universitetet i Bergens kvalitetssikringssystem er etablert for å opprettholde og videreutvikle studiekvaliteten. Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (NOKUT) har fastsatt hva et kvalitetssikringssystem skal inneholde[2]. UiBs kvalitetssikringssystem ble godkjent av NOKUT i 2007.[3] I følge "Handbok for kvalitetssikring av universitetsstudia" skal det foretas en programevaluering hvert femte år, "(…)*ei meir omfattande evaluering med vekt på studiet og utdanningstilbodet i eit programperspektiv (programevaluering)*[4].

---

[1] http://www.uib.no/jur/om-fakultetet/utredninger-planer-og-rapporter/aarsplan-2011
[2] http://www.nokut.no/
[3] http://www.uib.no/ua/arbeidsfelt/kvalitetssikring-og-studiekvalitet
[4] http://www.uib.no/studiekvalitet

Masterstudiet i rettsvitenskap, UiB ble sist evaluert som helhet av NOKUT i reakkrediteringen av studiet i 2007.[5] Ny programevaluering iht. UiBs retningslinjer vil slik være 2012.

En programevaluering bør i følge håndboka inneholde:
- Studieprogrammet sin profil og struktur, førekomst av felles undervisning og emner spesielt utvikla for studieprogrammet, faglege og sosiale aktivitetar
- Om val av undervisnings- og vurderingsformer er i tråd med måla for studieprogrammet
- Praktisk gjennomføring
- Søkjartal/studieplassar, gjennomføring, strykprosent og fråfall
- Karakterfordeling
- Ressurstilgang
- Kommentar til studentevalueringane
- Studieinformasjon og dokumentasjon
- Tilgong til relevant litteratur
- Institutt/programleiar si vurdering og forslag til forbetringar".[6]

Slik samsvarer UiBs anbefalte innhold i en programevaluering med UiBs mal for kursrapportering.

III. Evalueringer av studiet siden 2003
Fakultetet evaluerer – og har evaluert i ganske stor utstrekning siden 2003. Det gjelder både omfattende evalueringer av ett enkelt studieår, programsensorrapporter og årlige eller jevnlige kursevalueringer. Hva som er dokumentert og publisert – og i hvor stor grad de forskjellige evalueringene er fulgt opp varierer imidlertid. Siden 2003 frem t.o.m. våren 2011 har følgende evalueringer blitt gjennomført:

- "Masterstudiet: Evaluering basert på første året med ny studieordning 2003-2004" (http://www.jur.uib.no/OmFak/sentrale_dokument.html)
- "Dagbokprosjektet". Evaluering ved Lars Skjold Wilhelmsen. Et tilfeldig utvalg av 22 studenter fordelt på de 3 første studieårene har skrevet dagbok om studiene. Arne Vines skrev artikkelen "Productive Horizontal Learning: A Study of Law Students' Engagement in Informal Peer Colloquia" bl.a. på bakgrunn av dagboknotatene. Lars Skjold Wilhelmsen holder på med en bok der denne evalueringen vil bli brukt.
- Evaluering av 2005 – kullet. Dette er en evaluering Lars Skjold Wilhelmsen står ansvarlig for. I evalueringen har Wilhelmsen fulgt 2005-kullet fra begynnelse til slutt. Denne evalueringen er ikke ferdigstilt ennå.
- Evaluering av kurset JUS350 EU and EEA Public and Utilities Contracts (høsten 2003 – høsten 2009)
- "Masterstudiet: Evaluering av studieåret 2005-2006" http://www.jur.uib.no/OmFak/sentrale_dokument.html
- "Syn på egen læring. En studie av jusstudenters syn på egen læring, basert på erfaringer med gruppeveiledning på Det juridiske fakultet ved Universitetet i Bergen", Masteroppgave i pedagogikk v/Karsten Møller-Holst, 2006.
- Programsensorrapport 2006: "Programsensorrapport nr. 1 (granskning av fjärde studieåret med innriktning mot straff- och processrätt)" (Styresak nr. 57/06: 17. oktober 2006)

[5] http://www.nokut.no/no/Norsk-utdanning/Universitet-og-hogskole/Revidering-av-akkreditering/Avsluttede-revideringer/Rettsvitskap/
[6] http://www.uib.no/studiekvalitet/artikler/2011/05/mal-for-programevaluering

- Programsensorrapport 2007: ”Programsensorrapport nr. 2 – del a. Granskning av den skriftliga färdighetsträningen i studiet” (Styresak 61/07-h: 23. oktober 2007)
- Revidering av master- og PhD-studier (*sic*.) i rettsvitenskap ved Universitetet i Oslo, Universitetet i Bergen og Universitetet i Tromsø (2007): http://www.nokut.no/no/Norsk-utdanning/Universitet-og-hogskole/Revidering-av-akkreditering/Avsluttede-revideringer/Rettsvitskap/
- Evaluering av KARK høsten 2009 – både blant oppgaverettere og studenter
- "Masterstudiet: Evaluering av studieåret 2004-2005" http://www.jur.uib.no/OmFak/sentrale_dokument.html
- Evaluering av spesialemner – 2008/2009
- Kartlegging av studiemiljøet i forbindelse med PEK-prosjekt 2009: http://www.uib.no/jur/om-fakultetet/utredninger-planer-og-rapporter/kartlegging-av-studiemiljoet-ved-det-juridiske-fakultet
- PEK-prosjekt evalueringsrapport nr. 2 2010: Økt trivsel gjennom faglig tilbakemelding: https://www.uib.no/filearchive/pek-sluttrapport-mai2010.pdf
- Referansegruppemøter for alle kurs på 1. – 4. studieår. Referansegruppene startet i 2004 (1. – 3. studieår, 4. studieår fra våren 2010 (vedtak i UEU 28.10.2003). Referat fra møtene ligger i Mi Side på hvert emne.
- Etikkurset har vært evaluert siden starten.
- Høsten 2010: studentevaluering i Mi Side av nye forelesninger i Ex.Fac: ”Juridisk metode og rettsvitenskapens magi”
- Høsten 2010: Masteroppgaven, evaluering av nytt praktisk og faglig. opplegg
- Evalueringen av spesialemner – 2010/2011. Samlerapport for evaluering av emner med undervisning høsten 2011 var forelagt SU 5. februar 2011 (SU-sak 34-10/11-5). Samlet rapport for emner med undervisning våren 2011 legges frem for SU høsten 2011.
- Programsensorrapport 2010/2011: ”Granskning av sensursystemet vid juridiska fakulteten, UiB”
- Tilbakemeldinger fra arbeidsgruppeledere 2010/2011 i forbindelse med samtaleprosjektet (SU sak 55-10/11-4: ” Avslutning: Prosjekt i program for evaluering og kvalitetsutvikling 2010: ”Økt trivsel gjennom faglig tilbakemelding”, Det juridiske fakultet)

I tidligere evalueringer har det slik i stor grad vært fokus på pedagogikk – og da særlig problembasert læring. Ellers er evalueringene ganske fragmentariske: Evaluering emne for emne, kurs for kurs og evalueringer av enkeltelement så som sensur, skriftlig ferdighetstrening, 4. studieår. NOKUTs vurdering av studiet fra 2007 er i stor grad en evaluering av rammebetingelser – ikke innhold som sådan.

I tillegg evaluerer fakultetet andre studierelaterte aktiviteter:

- Kandidatarrangementet har vært evaluert siden starten gjennom intervju av fokusgrupper
- Semesterstart ble evaluert i 2009 og i 2010 gjennom intervju av fokusgrupper

UiB sentralt evaluerer også en rekke områder:

- Rekruttering, informasjon og mottak av nye studenter
- Studentbarometeret: http://www.uib.no/studiekvalitet/rapportering-analyser/analyser-og-maalinger/studentbarometer
- Kandidatundersøkelsen – annethvert år siden 2003 (UiB og Høgskolen i Bergen i samarbeid med Karrieresenteret): http://www.sib.no/veiledning-og-helse/karriere/jobbmuligheter/kandidatundersokelsen-1
- Kompetanse 2020: http://www.uib.no/studiekvalitet/rapportering-analyser/analyser-og-maalinger/universitetsutdanning-samfunns-og-arbeidsliv-kompetanse-2020

Gjennom referansegruppene på 1. – 4. studieår får fakultetet allerede evaluert en stor del av elementene oppgitt i UiBs anbefaling for programevalueringer – hva gjelder ett og ett kurs. Spesialemnene vil også gjennomgå en nøye evaluering og vurdering i løpet av studieåret 2011/2012 med tanke på endringer fra og med studieåret 2012/2013.
Kursrapportene for samtlige emner på masterstudiet følger som sagt de samme punktene som angis for programevalueringene.

I tillegg utarbeider studieseksjonen en utdanningsmelding hvert år. Den skal i følge UiBs retningslinjer:

> *"- Gi ein analyse av utfordringar og måloppnåing i kvalitetsarbeidet, både i fagmiljøa og på fakultetsnivået, og studentane sin medverknad*
> *- Gi ei vurdering av kvalitetsarbeidet som grunnlag for ressursstyring og prioriteringar (menneskelege ressursar, infrastruktur, rammevilkår)*
> *- Gi ei vurdering av studiekvaliteten ved fakultetet og oversikt over resultat og tiltak i kvalitetsarbeidet*
> *- Identifisere eventuelle behov som fakultetet ikkje kan løyse åleine*
> *- Melde inn kva for studieprogram ein ønskjer å opprette eller nedlegge*
> *- Foreslå allokering av interne studieplassar for neste år (dimensjonering av studietilbodet)*
> *Utdanningsmeldinga skal munne ut i ei samla vurdering av undervisninga og utdanningstilbodet ved fakultetet og eit framlegg til vidareutvikling på grunnlag av fakultetet sin strategi for forsking og utdanning."*[7]

Utdanningsmeldingen skal på denne måten gi et relativt bredt og grundig bilde av studiet på programnivå. Siden Det juridiske fakultet kun har ett studieprogram som i all hovedsak skal omtales, så blir denne årlige meldingen alltid grundig. Den årlige meldingen blir forelagt SU og fakultetsstyret før den sendes til UIB sentralt.

Fakultetetsstyret vedtar hvert år i januar årsplan for utdanningsvirksomheten som følges opp fortløpende gjennom året. Studieutvalget får løypemelding, og statusrapport meldes til studieutvalget og fakultetsstyret i januar året etter.

Kursrapporter, referansegruppemøter og årlige utdanningsmeldinger vil fortsette å være en del av fakultetets fortløpende evaluering – parallelt med ev. andre evalueringer av studiet.
Man kan derfor i første omgang samle sammen og systematisere det materiale vi allerede har i dag. Fakultetet står slik relativt fritt til å velge inngang til og omfang for vår programevaluering 2012.

IV. Hva er hensiktsmessig å evaluere – og hvorfor?
14. desember 2010 vedtok Det juridiske fakultet sin strategiplan for 2011 – 2015. En programevaluering av 2012 bør derfor finne ut potensialet innenfor masterstudiet slik det er bygd opp i dag, sett hen til strategiplanens mål for utdanningen, og i hvilken grad vi er på riktig vei i dag. Man bør i den sammenheng også gå tilbake til utgangspunktet for studieordningen og se på om vi er der vi skal være – og hvis ikke, er det som resultat av bevisste valg/kursendringer eller har det bare blitt sånn? En evaluering bør i tillegg gjøres av ett og ett studieår – jf. strategiplanens mål om indre sammenheng og progresjon i studieårene.

I hvor stor grad oppfyller/kan studiet oppfylle de mål som kommer frem i strategiplanen for 2011-2015?

[7] http://www.uib.no/studiekvalitet og http://www.uib.no/ua/planer-og-dokumenter/utdanningsmelding

- faglig innhold
- progresjon
- sammenheng
- etikk og verdier
- forskningsbasert undervisning (”metode og rettsvitenskap”)
- implementering av Kvalifikasjonsrammeverket

V. Moment til planlegging og gjennomføring av en programevaluering

Det kan være flere hensiktsmessige måter å evaluere på. Det er uansett viktig at metoden avpasses til hva man ønsker å evaluere. Man kan f.eks. evaluere gjennom store spørreundersøkelser[8], man kan gi evalueringen som et mandat til programsensorer[9], gjøre fokusintervjuer av eksisterende grupper (kursansvarlige, arbeidsgruppeledere, referansegruppen, studieårsansvarlige, studentorganisasjoner), eller benytte samtaletimene med arbeidsgruppeledere på 1. og 2. studieår.

Det er også mulig at det er mest hensiktsmessig å fordele evalueringen; for eksempel evaluere 1. og 2. studieår sammen, sett hen til tema som skrivekurs, metode og perspektiv på studiet – og 3. og 4. studieår med fokus på forskningsbasert undervisning, sammensetning og rekkefølge på kursene i studiet, og potensial i storgruppe- og seminarundervisningen.

Man bør likevel starte med å samle tilgjengelig informasjon: Statistikk, referat fra referansegruppemøter, rapporter fra undersøkelser, utdanningsmelding og lignende, jf. punkt III i notatet her.

En evaluering må uansett begynne med å klargjøre premissene for evalueringen: Hva og hvorfor. Det er samtidig viktig å danne et system for videre behandling av resultatene av en evaluering der det går klart frem hvem som har ansvar for hvilke områder av oppfølgingen.

Fakultetet bør vurdere å søke om prosjektmidler for å profesjonalisere evalueringen med hjelp fra eksterne aktører og/eller frikjøpe egne ansatte for å sikre at evalueringen gjennomføres med kompetanse og dedikerte ressurser.[10]

En omfattende evaluering av studieprogrammet må være forankret hos, og involvere representanter for alle grupper som er involvert i undervisningsopplegget ved fakultetet: studenter, administrasjon, faglig ledelse og vitenskapelig ansatte.
Evalueringen bør utformes slik at konsekvens av ev. alternativer til dagens studieopplegg synliggjøres.

Resultatene av en evaluering må selvsagt gjøres tilgjengelig. Man bør vurdere om man også kan dokumentere prosessen på fakultetets nettsider slik at alle interesserte kan følge den. [11]

---

[8] Som f.eks. Aarhus School of Engineering (studPULS). Dette er et svært omfattende opplegg med over 200 spørsmål, men det gir til gjengjeld studentene personlige rapporter i tillegg til å gi institusjonen svar. Se presentasjon ved sjefskonsulent Lars Melin her: https://www.uib.no/ua/arbeidsfelt/utdanningsutvalget/seminar-og-konferanser/studiekvalitetseminar-1.-desember-2010

[9] https://www.uib.no/studiekvalitet/kvalitetssystemet/ekstern-sensur/retningslinjer-for-programsensor-ved-universitetet-i-bergen

[10] F.eks. gjennom PEK - Støtte til fakultets- eller institusjonsbaserte prosjekt innen evaluering og kvalitetsutvikling https://www.uib.no/studiekvalitet/kvalitetssystemet/pek/pek-stotte-til-fakultets-eller-institusjonsbaserte-prosjekt-innan-evaluering-og-kvalitetsutvikling

[11] F.eks. her: http://www.uib.no/jur/utdanning/studiehverdag/evaluering-og-kvalitetsutvikling

***

Vi ber studieutvalget sette ned en arbeidsgruppe som skal komme frem til mandat for programevalueringen innen utgangen av 2011. Mandatet skal vedtas av fakultetsstyret. Gruppen skal ledes av undervisningsdekanen, og ellers bestå av en representant fra hver av gruppene i tillegg til en sekretær.